

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ» БОРЩІВСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директором

КУ «ЦПРП» Борщівської МР

Наказ № 14.01.2026 № 01

Лаш І. В.
(підписати та ініціали)

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти
(НАСТАВНИЦТВО ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ:
ПАРТНЕРСТВО В ОСВІТІ)

Борщів – 2026

Розробник: Комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Борщівської міської ради» (Лань І. В., директорка комунальної установи «Центру професійного розвитку педагогічних працівників» Борщівської міської ради).

Напрямок підвищення кваліфікації: набуття (вдосконалення) компетентностей з провадження наставницької діяльності (ГХЗВ).

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо набуття (вдосконалення) компетентностей із здійснення наставницької діяльності (наказ МОН від 02.05.2023 р. № 516).

Термін дії програми: з 15.01.2026 до 15.01.2031 року.

Рецензенти:

Валігородська Надія, вчитель української мови та літератури Борщівської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1 Борщівської міської ради, вчитель-методист, освітній експерт Державної служби якості освіти;

Яковів Оксана, вчитель математики Борщівської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 2 Борщівської міської ради, вчитель-методист, освітній експерт Державної служби якості освіти.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Актуальність програми зумовлена розбудовою системи професійної підтримки педагогічних працівників шляхом впровадження наставництва в контексті запровадження педагогічної інтернатури, а також супроводу та безперервної підтримки усіх педагогічних працівників, які опановують нові ролі й освітні підходи.

Наставництво є складовою професійного розвитку педагогічних працівників та сприяє:

професійно-педагогічній адаптації педагогів (зокрема тих, кого призначено вперше на посаду педагогічного працівника) до умов педагогічної діяльності – класичне наставництво;

ефективній передачі педагогічного досвіду більш досвідчених колег, набутті та вдосконаленні професійних компетентностей, педагогічної майстерності, нових методик, які ґрунтуються на принципах партнерства, індивідуалізації, практичної спрямованості та навчання впродовж життя – колегіальне наставництво;

розвитку індивідуального потенціалу педагогів через мотивацію, саморефлексію, визначення особистісних і професійних цілей, формуванню поваги до професії, культури взаємодії в педагогічному колективі й сумлінного ставлення до трудової діяльності – коучинг та менторство.

Актуальність програми також зумовлена потребою у створенні професійних спільнот, формуванні інститутів наставництва у закладах освіти та потребою у запобіганні професійному вигоранню, підвищенні мотивації до саморозвитку педагогічних працівників.

Запровадження системного наставництва сприяє підвищенню якості освітнього процесу та професійної спроможності педагогів у цілому.

Цільова група: педагогічні працівники з досвідом педагогічної діяльності (як правило, не менше п'яти років), які здійснюватимуть супровід та підтримку педагогічних працівників, зокрема новопризначених, для набуття (вдосконалення) ними фахової майстерності та провадження педагогічної діяльності.

Обсяг (тривалість): 15 годин / 0,5 кредита ЄКТС

Особливості реалізації програми.

Програма підвищення кваліфікації реалізується Центром професійного розвитку педагогічних працівників відповідно до його завдань щодо

забезпечення професійного розвитку педагогів, методичної підтримки та сприяння впровадженню наставництва в закладах освіти.

Програма підвищення кваліфікації розроблена відповідно до державної політики професійного розвитку педагогічних працівників, а також згідно з законодавством (законів України «Про професійний розвиток працівників», «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про педагогічну інтернатуру (наказ МОН від 25 жовтня 2021 року № 1128, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2021 р. за №1670/37292), Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2025 р. № 1726), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження КМУ від 14 грудня 2016 року № 988-р.)) та з урахуванням змісту Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225).

Реалізація програми забезпечує розвиток загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників, щодо здійснення наставницької діяльності у закладах освіти, зокрема й реалізацію ними основних завдань для впровадження педагогічної інтернатури.

Зміст програми структуровано за модулями, що забезпечує логічну послідовність навчання, поетапне формування результатів навчання та можливість варіативного опанування окремих змістових блоків.

У процесі навчання застосовуються тренінги, практичні заняття, аналіз педагогічних ситуацій, обговорення кейсів, що забезпечує формування реальних навичок наставницької діяльності, що забезпечує доступність та безперервність професійного розвитку і сприяють формуванню практичних навичок наставницької діяльності.

Реалізація програми здійснюється в очній, дистанційній формах навчання відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників,

Програма підвищення кваліфікації передбачає здійснення педагогами рефлексії власної професійної діяльності, самооцінювання сформованості наставницьких компетентностей та визначення напрямів подальшого професійного зростання.

Здійснюється оцінювання відповідно до визначених результатів навчання, яке включає виконання підсумкового практичного завдання

(індивідуального або групового), що підтверджує здатність застосовувати наставництво у професійній діяльності.

Результатом проходження програми є розроблення слухачами власного наставницького продукту, який може бути використаний у закладі освіти.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників, що необхідні для здійснення наставницької діяльності у закладах освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

ознайомити з теорією та практикою наставництва в Україні й закордонних освітніх системах;

ознайомити з нормативно-правовими документами, що визначають мету, завдання наставництва та педагогічної інтернатури в Україні;

ознайомити зі структурно-змістовими компонентами профілю педагога-наставника;

формувати професійні якості й вміння, що є значущими для наставницької діяльності;

вчити добирати відповідні види, форми і методи для здійснення наставницької діяльності;

вчити добирати та застосовувати інструменти для вивчення професійних потреб інтернів;

формувати здатність і готовність до розроблення програми та звіту педагогічної інтернатури (спільно з інтерном);

забезпечувати супровід та підтримку в педагогічній діяльності інтерна;

удосконалити вміння ефективної взаємодії з учасниками освітнього процесу та іншими суб'єктами освітньої діяльності на засадах партнерства і підтримки.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться.

Удосконалення раніше набутих та набуття нових компетентностей відповідно до Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності.

А3. Інформаційно-цифрова компетентність, через здатність орієнтуватися в інформаційному просторі. здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності (А3.1.); ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси (А3.2.); використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається) (А3.3.).

Б2. Емоційно-етична компетентність, через здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами (Б2.1.); конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу (Б2.2.); усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі (Б2.3.).

Д1. Здатність до навчання впродовж життя, через здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег (Д1.1.); надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку (Д1.2.); до інноваційної діяльності (Д1.3.).

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями про:

- ціннісні орієнтири наставництва в освіті;
- переваги та виклики наставницької діяльності;
- зміст нормативно-правових документів, що визначають мету, завдання наставництва та педагогічної інтернатури в Україні;
- структурно-змістові компоненти профілю педагога-наставника;
- принципи, види, форми і методи наставництва;
- етапи наставницької діяльності;
- сутність компетентностей та трудових функцій, що визначені у Професійному стандарті за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти»;
- чинники успішної професійної адаптації інтернів;
- андрагогічні підходи у роботі з інтернами.

За результатами навчання слухачі набудуть (вдосконалять) **уміння, навички та способи діяльності**:

- здійснювати самооцінювання необхідних компетентностей для ефективного наставництва; визначати та застосовувати продуктивні форми і методи наставництва;
- планувати й організовувати наставницькі зустрічі;
- забезпечувати супровід та підтримку професійного розвитку інтернів задля набуття (вдосконалення) ними педагогічної майстерності, самооцінювання професійної діяльності;
- сприяти створенню комфортних умов для професійної діяльності інтернів;

- добирати та застосовувати інструменти для виявлення рівня сформованості загальних і професійних компетентностей, визначення індивідуальних професійних потреб інтернів;
- розробляти (разом з інтерном) програму і звіт педагогічної інтернатури;
- здійснювати моніторинг виконання програми педагогічної інтернатури;
- налагоджувати ефективну взаємодію з учасниками освітнього процесу та іншими суб'єктами освітньої діяльності на засадах партнерства і підтримки.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Умовою сертифікації є обов'язкове виконання підсумкової рефлексивної форми упродовж 10 календарних днів після проведення навчання.

Для успішного підвищення кваліфікації достатньо набрати 75% правильних відповідей підсумкової форми.

Документ про підвищення кваліфікації:

Отримання сертифіката підвищення кваліфікації упродовж 15-ти календарних днів після заповнення рефлексивної форми.

Вартість: 750 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено розвиток загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників, що необхідні для здійснення наставницької діяльності у закладах освіти.

Особливістю є проведення тренінгів, практичних занять, аналіз педагогічних ситуацій, обговорення кейсів.

Самостійна робота передбачає скласти профіль наставника та розробити програму педагогічної інтернатури.

Підсумкові заходи передбачають виконання тестових завдань.

Зміст програми складається з 2 модулів та 6 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 24 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники — 48 балів. Прохідний бал — 36. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, з них: 6 год — лекційні заняття, 6 год — практична робота, 2 год — самостійна робота, 1 год — контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Наставництво як складова професійного розвитку професійних працівників					
Тема 1.1. Цінність наставництва для освіти професійного розвитку педагогічних працівників	1	1			2
Тема 1.2. Профіль наставника	1	1	1		3
Тема 1.3. Організація процесу наставництва у закладі освіти	1	1			2
Разом за модулем	3	3	1		7
МОДУЛЬ 2. Наставництво в контексті педагогічної інтернатури					
Тема 2.1. Нормативно-правове забезпечення функціонування педагогічної	1	1			2

інтернатури в Україні					
Тема 2.2. Професійна адаптація інтерна до педагогічної діяльності	1	1			2
Тема 2.3. Розроблення та реалізація програми педагогічної інтернатури	1	1	1		3
Разом за модулем	3	3	1		7
Підсумкові заходи				1	
Усього	6	6	2	1	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Наставництво як складова професійного розвитку професійних працівників

Тема 1.1. Цінність наставництва для освіти та професійного розвитку педагогічних працівників

Поняття про наставництво. Мета і завдання наставництва в освіті. Наставництво у закордонних освітніх системах (досвід європейських країн). Досвід наставництва в Україні. Диференціація понять «наставництво», «коучінг», «супервізія» та інші. Переваги та виклики впровадження наставництва у закладах освіти та для професійного розвитку педагогічних працівників.

Тема 1.2. Профіль наставника

Передумови успішного наставництва. Структурно-змістові складові профіля педагога-наставника: цінності, комунікативні та організаційні навички, вміння підтримувати та мотивувати, здатність до співпраці, відповідальність та професійна етика, обізнаність в інформаційних технологіях, здатність до критичного мислення та рефлексії, емоційна стабільність, інноваційність, здатність до самооцінювання та самовдосконалення, дотримання академічної доброчесності та інші.

Характеристика основних ролей педагога-наставника: фасилітатор, консультант, тренер та інші. Самооцінювання педагогічним працівником компетентностей, необхідних для ефективного наставництва.

Тема 1.3. Організація процесу наставництва у закладі освіти

Принципи наставництва (добровільність, гуманізм, людиноцентризм, партнерство, відкритість, конфіденційність, об'єктивність, прогностичність).

Види наставництва: формальне та неформальне наставництво. Форми індивідуальне, онлайн-наставництво. Методи наставництва (бесіда, спостереження, SWOT-аналіз, метод кейсів, проблемні та проєктивні методи, рефлексія та інші).

Етапи наставницької застосування. Особливості діяльності: планування, моніторинг, аналіз, застосування. Особливості проведення наставницьких зустрічей (консультування, рефлексія та зворотній зв'язок).

Роль стилів спілкування для наставницької діяльності. Мовно-комунікативні акценти під час наставництва (недискримінація та повага до відмінностей, стика спілкування та інше).

МОДУЛЬ 2. Наставництво в контексті педагогічної інтернатури

Тема 2.1. Нормативно-правове забезпечення Функціонування педагогічної інтернатури в Україні

Нормативно-правова база організації педагогічної інтернатури у закладі освіти (Закон України «Про повну загальну середню освіту», Положення про педагогічну інтернатуру). Мета і завдання педагогічної інтернатури. Роль керівників (директорів) закладів освіти щодо впровадження педагогічної інтернатури. Вплив автономії закладу освіти та академічної свободи на функціонування педагогічної інтернатури.

Основні документи під час педагогічної інтернатури: наказ про організацію педагогічної інтернатури, програма педагогічної інтернатури, звіт про виконання програми педагогічної інтернатури.

Роль центрів професійного розвитку педагогічних працівників у запровадженні педагогічної інтернатури.

Тема 2.2. Професійна адаптація інтернів до педагогічної діяльності

Поняття «професійна адаптація інтернів» та види професійної адаптації. Чинники, що впливають на успішну адаптацію інтернів до педагогічної

діяльності. Проблеми адаптації інтернів та шляхи їх вирішення. Андрагогічний підхід у роботі з інтернами.

Професійний імідж наставника та вплив колективу закладу освіти на професійно-педагогічну адаптацію інтернів.

Права та обов'язки педагога-наставника й інтерна. Роль професійних спільнот та центрів професійного розвитку педагогічних працівників під час адаптації інтернів до педагогічної діяльності.

Тема 2.3. Розроблення та реалізація програми педагогічної інтернатури

Діагностування сформованості загальних і професійних компетентностей, визначення індивідуальних професійних потреб інтерна для розроблення програми педагогічної інтернатури (із використанням Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»)

Орієнтовні складові та приклади програми педагогічної інтернатури.

Особливості реалізації та моніторинг виконання програми педагогічної інтернатури.

Підготовка звіту про виконання програми педагогічної інтернатури. Орієнтовні складові звіту. Шляхи подальшого професійного розвитку інтерна.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз ситуацій/кейсів.
2. Розробка методичних матеріалів.
3. Виконання діагностичних завдань.
4. Практичні тренінгові вправи.
5. Робота з нормативно-правовими документами.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2025 р. № 1726. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n18>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1726-2025-%D0%BF#n2>
(дата звернення: 12.01.2026).

2. Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.01.2026).
3. Положення про педагогічну інтернатуру : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25 жовтня 2021 р. № 1128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2021 р. за № 1670/37292. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1670-21#Text> (дата звернення: 12.01.2026).
4. Про анкету самооцінювання : Наказ Державної служби якості освіти України від 29 березня 2021 № 01-11/26. URL https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/Anketa_somoocinyuvannya1.pdf (дата звернення: 12.01.2026).
5. Анкета-самооцінювання учасником сертифікації власної педагогічної майстерності: Наказ Державної служби якості освіти України від 06.03.2023 р. №01–10/50. URL: <https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2023/03/Forma-anketi-samoocinyuvannya.pdf> (дата звернення: 12.01.2026).
6. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ МОН від 29.08.2024 № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf (дата звернення: 12.01.2026).
7. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
8. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16.07.2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyirozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення: 12.01.2026).
9. Про затвердження Положення про педагогічну інтернатуру: Наказ МОН України від 25.10.2021 р. № 1128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1670-21#Text> (дата звернення: 12.01.2026).

Основна література

1. Бондаренко Г.Л. Методичні засади підготовки вчителя початкової школи до мовленнєво-риторичної діяльності. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Педагогічні науки. 2016. № 1 (30). С. 13–19. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/229859395.pdf>(дата звернення:12.01.2026).
2. Бродовська В.Й., Петрик І.П., Яблонко В.Я. Тлумачний словник психологічних термінів в українській мові: словник.2-ге вид.К.:ВД «Професіонал»,2005.224с.
3. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навчальний посібник. Київ. Видавництво «Академія»,2006.256с.

4. Кремень В.Г. Освіта дорослих у вимірах людиноцентризму. *Edukacja zawodowa i ustawiczna*. № 4. 2019. С. 45–52. URL: https://www.aps.edu.pl/media/3258952/11_eziu_4-2019_w_kremien.pdf (дата звернення: 12.01.2026).
5. Організація заходів педагогічної інтернатури в закладах освіти: методичні рекомендації для закладів освіти та центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Київ. УІРО. 2022. 9 с. URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2022/12/redagogical-internship-2022.pdf> (дата звернення: 12.01.2026).
6. Савич Ж. В. Наставництво як інструмент адаптації нових працівників у закладах освіти: практикум. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. С. 6. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38820/1/Z_V_Savych_NYIANPUZO_KUBG.pdf (дата звернення: 12.01.2026).

Додаткова література

1. Професійна освіта: андрагогічний підхід: монографія / ред. О.А.Дубасенюк. Житомир: Вид. О.О. Євенок, 2018. 452 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/27785/1/Profesiina%20osvita_andragogichnyi%20pidhid_monografiia_10.07.18.pdf (дата звернення: 12.01.2026).
2. Рівний рівному: посібник для менторів / Укл. О. Іваннік. Київ, 2015. 57 с. URL: <https://insha-osvita.org/article/posibnyk-dlia-mentoriv-rivnyi-rivnomu/> (дата звернення: 12.01.2026)